

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio. 44103. Telephone: 431-6344

XLIX

Sausis — January 27, 1964

11 Nr.

ILIUSTRUOTAS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Sovietai ir Amerika nenori duoti
atominių ginklų kitom valstybėmPRASIDĖJUSIĄ ŽENEVOJE NUSIGINKLAVIMO
KONFERENCIJĄ JOHNSONAS IR CHRUSČIO-
VAS PASVEIKINO SAVO PASIŪLYMAIS, KU-
RIE TURI KAI KĄ BENDRO...

Vytautas Meškauskas

Trečiądienį prezidentas John-
sonas per televiziją ir radiją pra-
šė savo tautiečių paremti jo nu-Alžiras
svyruojaRytai ir Vakariai buvo nu-
stebinti sužinoję, kad Alžiro
premjeras Ben Bella Vakarų
Vokietijoje nupirko savo ar-
mijai 500 sunkvežimių. La-
biausiai dėl to buvo nustebin-
tas komunistinis blokas, nes
galvojo, kad Alžiras jau yra jų
satelitas. Tiesa, dauguma Al-
žiro armijos karininkų karinį
apmokymą gavo Sovietijoje ar
Raudonojo Kinijoje, tad buvo
susigiyventa su mintimi, kad
medžiagą Alžiro armijai turi
tiekti tik Rytai.Ar po šio pirkinio tektų ma-
nyti, kad Ben Bella padarė po-
sūkį į Vakarus?Neutralioms valstybėms
būna nelengva sekti aiškiai
užsibrėžtą liniją. Ypač daug
sunkumų Alžirui, kuris daug
kuo skiriasi nuo kitų Afrikos
kraštų, gavusių nepriklausom-
mybę taikos keliu. Alžire ne-
prikllausomybė buvo kraujau-
kovota, po septynerių metų už-
trukusio karo, tad susikūrė
skirtingų grupių, kurias ne-
lengva apjungti ir valdyti.Alžiriečių vadai, iškovo-
ję nepriklausomybę, susikūrė
savotiškas idėjas apie tautos
laisvę. Laimei dar yra stipri
grupė tokių, kurie nori pala-
kyti glaudžius santykius su
Prancūzija. Tad jaunos Al-
žiro valstybės žingsniai ne-
lengvi. Prie to dar prisideda
ekonominiai sunkumai, pran-
cūzams masiniai išemigra-
vus ir teroristams sunaikinus
svarbius valstybinius pastatus
ir įmones. Visa tai matant,
reikia tik stebėtis, kaip Al-
žiras dar yra nepriklausoma
valstybė.Tai gal paaiškina ir Ben
Bellos politika, kuris kaip ak-
robatas laikosi ant ištistos
virvės tarp Rytų ir Vakarų,
neprarasdamas lygsvaros.
Daug kas sako, kad jis nori
ekonomijoje praktikuoti mark-
sizmą, būti "Castru" Š. Af-
rikoje. Bet tikrumoje jis nega-
li vykdyti tokios pavojingos
politikos. Alžiras dar yra per
tampriai surištas su Prancū-
zija, kasmet Alžiro biudžetas
papildomas milijonu frankų gau-
namais iš Paryžiaus. Paga-
liau, ir Saharos naftą, kuri
yra labai lengva ir tinka tik
benzinui gaminti, Ben Bella
gali parduoti tik Prancūzijai,
nes niekas kitas nemokėtų to-
kios aukštos kainos. Tad nieko
stebėtino, jei Alžiras leidžia
prancūzams Saharoje daryti
atominius bandymus. De Gaulle
aiškiai pasakė, kad nepirks
naftos ir neduos pinigų biu-
džetui subalansuoti, jei Alži-
ras bandys uždrausti atomi-
nius bandymus.Ben Bella yra gudrus tak-
tikas ir iki šiam laikui moki-
jo kraštą išmanevuoti nuo
slydimo į komunizmą. Dau-
gelis jo draugų kaltina išdavu-
sį revoliucinę idėją ir dėl savo
diktatūriško būdo vadinamas
"Ben Gaulle".Tačiau Alžiro kelias pilnas
netikrumo. Bedarbių skaičius
auga, o kartu ir pavojus, kad
Alžiras gali virsti Kuba Eu-
ropos pašonėje. (vg)siginklavimo pasiūlymus tą pačią
dieną vėl susirinkusiai Ženevos
nusiinklavimo konferencijai ir
melstis už taiką. L.B. Johnsonas
siūlo sustabdyti dabar turimų
priemonių nunešti į taikinius ato-
minius užtaisus skaičiaus didini-
mą ir tobulinimą. (Jis turi gal-
voję lėktuvus, raketas, povande-
ninius ir konvencionalinius lai-
vus). Toks susitarimas tačiau tu-
rės būti susijęs su tarptautinės
kontrolės sistemos įvedimu. To-
liau prezidentas siūlo paskelbti
neteisėtą naudojimą ar grasini-
mą panaudoti jėgą ir subversiją,
įsteigti tam tikrus kontrolės pos-
tus, kurie neleistų pradėti karą
'per apsirikimą', neapsiskaičia-
vimą ar puolimą iš pasalų, ir pa-
galiau netiekti atominių ginklų
tom valstybėm, kurios jų iki šiol
neturi.Reikia priminti, kad pašnekė-
siai dėl nusiinklavimo tarp ame-
rikiečių ir sovietų vedami jau ne
nuo šiandien, bet nuo 1955 metų.
Betarpiiai ir prieplatus konferen-
cijų stalų. (Dabartinė Žene-
vos konferencija buvo suaukta
JT visuotinio susirinkimo nutari-
mu 1962 m. kovo 15 d.) Joje da-
lyvauja 17 valstybių: JAV, D. Bri-
tanija, Kanada ir Italija; (5-toji
NATO valstybė -- Prancūzija iki
šiol joje nedalyvauja). Rytų Blo-
ką atstovauja Sovietų Sąjunga,
Lenkija, Čekoslovakija, Rumuni-
ja ir Bulgarija. Pagaliau 'nesu-
sidėjusias' valstybes atstovauja:
Etiopija, Burma, Brazilija, Indi-
ja, Meksika, Nigerija, Švedija ir
Jungtinė Arabų Respublika (Egip-
tas).Bet kokie rimtesni pasiūlymai
iki šiol negalėjo būti konferen-
cijai priimti, nes turint galvoje so-
vietų 'rekordą', jie turėtų būti su-
siję su kokia nors kontrolės sis-
tema, o jos sovietai iki šiol kra-
tėsi. Iš kitos pusės, JAV šiandien
turi tiek daug atominių užtaisų
paruošties stovyje, kad Sovietų
Sąjungą galėtų sunaikinti ne vie-
ną, bet kelis šimtus, jei ne
daugiau kartų. Tą "overkill" gali-
mybę dar daugiau didinti nėra jo-
kios prasmės. Tiesa, kaip nese-
niai teigė senatorius B.M. Gold-
wateris, ne visos naujos raketos
yra patikimos. Senatorius, pats
būdamas lakūnas ir aviacijos at-
sargos generolas, už tat kovoja
už žmonių valdomų lėktuvų skai-
čiaus nemažinimą. Verta čia pat
prisiminti, kad per 1960 metų rin-
kimus J.F. Kennedy teigė, kad so-
vietai raketų srityje pralenkė
Ameriką, kas neatitiko tikreny-
bei. Tada dėl dabartinio Gold-
waterio pareiškimo rašo, kadnors ir negalima teigti, kad Gold-
wateris yra teisingas, lygiai taip pat
negalima tvirtinti, kad jis būtų
visai neteisingas. Pasak tą ma-
gaziną, šiuo metu raketų patiki-
mumas yra 70 nuoš. Ir jei viena
raketa negalima 100 nuoš. pasiti-
kėti, tai į vieną sovietų taikinį
yra nukreipta ne viena, bet dvi
ar kartais net penkios raketos,
skaičiuojant, kad bent viena tik-
rai pasiekia taikinį. Šiuo metu JAV
turi 554 tolimos distancijos ra-
ketas, o dar 176 tokias galima bus
paleisti iš povandeninių laivų...
O jei jos dar nesunaikintų sovie-
tų, tą dar papildomai galėtų "pa-
taisyti" 630 B-52 ir 720 B-47
bombonešiai.Tokių būdu šiuo metu JAV tu-
ri jau perdidelę "overkill" gali-
mybę ir todėl jos gali sau leisti
eiti prie atominių užtaisų ir prie-
monių jiems nugabenti į numaty-
tus taikinius nedidindami, nē kiek
nepakenkiant savo krašto saugu-
mui ir susidariusiam jėgos ba-
lansui.Mat, prieš 554 amerikiečių to-
limos distancijos raketas sovie-
tai turi tik 150 tokių raketų. Prieš
amerikiečių Polaris povandeni-
nių laivų raketas sovietai turi
daug mažiau tobulas savo rake-
tas. Skaičiaus santykis esąs 172
prie 140 amerikiečių naudai. To-
limo skridimo bombonešiais ame-
rikiečiai praneša sovietus 3 prieš
1, tuo tarpu vidutinių distancijų
bombonešių sovietai turi dau-
giau, būtent 2 prieš 1 jų naudai.
Bet to tipo lėktuvai dabar lai-
komi jau pasenusiais. Sovietai
dar turi 800 netolimos distancijos
raketų, nukreiptų į Europos
miestus. Nuo tokio tipo raketų
amerikiečiai dabar atsisakė, at-
siimdami jas iš Italijos ir Turki-
jos.Konvencionaliniais ginklais
NATO irgi praneša Sovietų bloką.
NATO turi net 5,8 milijonus ka-
rių, prieš 4,3 milijonus raudonų
jų. Tiesa, sovietai turėtų dvigū-
bai daugiau turėti povandeninių lai-
vų, tačiau Vakarai turi kitų lai-
vų persvarą.Čia reikia dar pastebėti, kad
sovietų sistema jiems leidžia
blefuoti, ką daug sunkiau pada-
ryti Washingtonui. Už tat labai
galimas daktas, kad iš tikro jų
pajėgos yra silpnesnės, negu čia
patiekios.Chrusčiovas iš savo pusės siū-
lo sumažinti kariuomenės skai-
čių, ypač esančios svetimoje re-
gitorijoje, sumažinti kariuome-
nes Europoje, sumažinti išlai-
das karo reikalams; sudaryti ne-
puolimo sutartį tarp NATO ir
Varšuvos paktą dalyvių; sudary-
ti laisvas nuo atominių ginklų
zonas Europoje, Viduržemio jū-
ros srityje ir Balkanuose; ne-
duoti atominių ginklų jų dar
neturintiems, įskaitant ir tarptau-
tines pajėgas, įsteigti stebėjimo

(Nukelta į 2 psl.)

Chicago tarpugatvis žiemos metu.

L. Knopfmillerio nuotrauka

VOKIETIJOS GYVENIMAS NUO A IKI Z

VYT. ALSEIKA

Dirvos korespondentas
V. VokietijojeAmerikietis Europoje -- labai
pageidaujamas asmuo kaip turis-
tas, pasiryžęs leisti ne penkis,
bet po 10-20 ir daugiau dol. per
dieną. Jis mažiau pageidaujamas,
jei bando kurtis kad ir tokioje
Vokietijoje -- ypatingai sunkus
kelias patekti į JAV valdomas
įstaigas ar įmones, nes papras-
tai JAV tarnautojai siunčiami
iš Amerikos. Patyrus, kad Tams-
ta esi JAV pilietis, kambarių
šeimininkės pakels kainas, o
viešbučiuose iš tokio laukiama
riebesnių arbatpinigių. Šiaip
JAV piliečiui tik labai retais
atvejais tenka "pasigirti" pini-
ginėje turint JAV pasą, jis ne-
reikalaujamas nė viešbuty regis-
truojantis.Balansavimas -- Vokietijoje
labai pakilusios kainos, tai ypač
pastebima maitinantis. Tad daug
kam tenka balansuoti išlaidas
su pajamomis, sekti, kad nepri-
trūktų pinigų.Valt. Banaitis -- aktyvus as-
muo ne tik propagandos srity,bet ir muzikoje -- be jo talkos
negali apsieiti joks žymesnis va-
sario 16 minėjimas Vokietijoje.
Baublys -- paukštis, be to, Stutt-
garto liet, dr. inžinierius, turis
savo statybos biurą. Bokas --
vis dar Vokietijos ir kt. euro-
pinių kraštų mėgiamas sportas,
juo žavisi ir nemaža moterų.Choras -- Vokietijos lietu-
viams trūksta reprezentaci-
nio choro. Jie sveikintų vieno
tokių chorų iš JAV pasisvečia-
vimą Vokietijos telkiniuose. Chu-
liganai -- jų esama ir Vakaruo-
se, tai daugiau paaugliai ir jie
reiškiasi naktimis. Cezaris --
vienintelis vaidmuo, publikos
nuomone, kreipęs dėmesį "Kleo-
patros" per brangiai kaštavusia-
me filme. Cocktail party -- pagal
naujus bavarų potvarkius, tokie
subvimai tegalės užtrukti neil-
giau pusantros valandos. Oficiali-
uose priėmimuose Bavarijoje
nutarta mažiau švaistytis kavie-
ru ir vengti svečių vaišinti "kie-
tais" alkoholiniais gėrimais.Caikovskis -- simfoniniuose
koncertuose būtina programos
dalis. Nors ir keista, bet jo mu-
ziką pamėgė vokiečiai. Iš Čilės
Europoje lankėsi prof. Julius Ka-
rkieka -- sako, Čilėje rimtai
grėsiąs komunistų pavojus.Danijoje, po amerikiečių pas-
kelbto pranešimo apie rūkymo
pavojus, moterys šimtais įsigija
pypkes. Darbininkų svetimšalių
skaičius Vokietijoje pakilo ligi
800,000. De Gaulle vis dar laiko-
mas pokštus krečiančiu politi-
ku ir pačiu didžiausiu europi-
nės vienybės trukdytoju. Dekla-
macijos -- lietuvių parengimų
Vokietijoje būtinoji dalis, nes
trūksta solistų -- dainininkų. Pa-
tys svarbieji, ne taip seniai gy-
venę Lietuvoje, tai Gedvila ir E.
Tamošaitienė. Deponavimas --
pagal Wuerttembergo-Badenokrašte 1962 m. išleistą potvar-
kį, kiekvienas užjūrių svetimša-
lis tegaus leidimo gyventi pra-
tesimą, jei ... įmokės savival-
dybei užstatu pilnus kelionės na-
mo, lėktuvu, kaštus. Tai todėl,
kad įvairūs užjūrių žmonės pri-
daro skandalų (pvz. jordaniečiai)
ir juos tenka gabenti ... nema-
žais valdžios kaštais namo.Ekspresai vis zuja Europos ge-
ležinkeliais ir dažniausia vėluo-
ja. Orient-Ekspresas, savo metu
aprašytas romanuose, nuo pava-
sario vėl sieks Budapeštą, iki
šiol nuo Paryžiaus jis tesiekia-
vo Vienos vakarinę stotį. Eroti-
ka -- pokarinis reiškinys -- jos
pilna žurnaluose, televizijoje,
filmuose. Evangelikai -- Vasario
16 Gimnazijoje jų netoli ketvir-
tadalio visų moksleivių ir jie,
ypatingai Fr. Skėriui vadovau-
jant, gyvai reiškiasi.Faustas -- mirusio poeto Kir-
šos vardas. Ne visi žinojo, kad
velionis ypatingai ilgėjosi Euro-
pos, o joje poeto mirtis labai
apgailima. Filmai -- Europoje
vis nepopuliarūs, o vokiečių ga-
myba laikoma žlugusia. Kino te-
atrai bando atsigriebti rodydami
arba kriminalines ar erotines bei
kitas sensacijas. Vargus su ma-
žesniais miestais, kai seansus
aplanko vos 10-15 žmonių.
Futbolas -- jau mažiau su-
traukia publikos, tačiau vis dar
pirmaujantis sportas. Žymiai
mažiau populiarus krepšinis, dar
mažiau -- rugby.

(bus daugiau)

PARAMA LATVIŲ IŠEIVIJOS
KULTŪRINIAMS REIKALAMSŠią vasarą Clevelande suruoš-
ta latvių dainų šventė davė
20,680 dol. gryno pelno. Taspel-
nas atiduotas latvių kultūriniam
reikalams paremti.Šalia to, latvių išėivijos Kul-
tūros fondas yra nusistatęs šių
metų 3 mėnesių laikotarpyje su-
rinkti kultūriniam reikalams ir
kultūrininkams materialiai pa-
remti 20,000 dol.

- Gerai, dabar mes pradėsime nuo "naujų" pasiūlymų!

LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJA IR VISUOMENĖ

Enciklopedija? Mažai apie ją rašyta, jeigu atidėsimė į šalį "publicity" ir kritiškas pastabas apie tai, kas joje taisyti. Jeigu per mažai apie tai rašyta, tai kiek prikalbėta, kiek jaudinasi, na, ir neviltingumo nepagalbėta.

Dar neseni tie spėjiojimai, kada buvo tvirtinama, jeigu išeis du tomai, tai kvapo pritrūks, jeigu pasirodys šeši, tai bus stebuklas. Jau arti trisdešimties tomy, tai ir yra stebuklas, kurio buvimu užginčyti negalima. Niekas nuostabaus, kad akyvaizdoje tokio neregėto mūsų kultūros istorijoje fenomeno ir buvo kalbėta.

Kas kalbėjo? - Visi ir visur. Ar prie rašomo stalo, ar kokiam posėdy, susirinkime, prie stiklo, ar kavutės metu. Vargu ar buvo bent vienas susirinkimas, bent vienas posėdis, kur nebūtų vienuolia ar kitokia prasme prisiminta ir aptarta Enciklopedija. Tikrai nebuvo nei vieno publio, kur, jeigu ne visi, tai bent du, trys asmenys apie ją nebūtų kalbėję, užsiminę apie naujo tomo pasirodymą, ar tai, kad vis dar nepasirodo. Pasidžiaugta nuoširdžiai, plačiai, iš peties. Na, buvo ir tokių, kurie nuogastavo, vis nepajėgdami atsikratyti nežinia kokio kipšiuo mums primestus ir istorinei tiesai neatitinkančius "vergystės pančius", tarytum mes vergavom tiems, kurie mums vežė nuo Juodosios Jūros ar iš kitur duokles ar nuolankius pranešimus, kad viskas tenai tvarkoje, arba gresia karas. Bet "vergystės pančiai" virto lyg realybe ir to tvirtinimo ribose nuogastaujama ne todėl, kad būtų reikalo nuogastauti, bet šiaip iš pamėgimo, iš papratimo. Mat, jeigu kritikos, nepasitenkinimų rodys -- poniškiau atrodys. O antra, daug lengviau gražiausią dalyką supliurinti. Teigiamai ir įdomiai pakalbėti arba raštu apibudinti net ir protingiausiems kartais ne labai pavyksta, ypač tose tautose, kur nėra kultūros ir tradicijos viską, net ir neigiamus dalykus, teigiamai vertinti, kas svarbiausia, teigiamai apibudinti, rasti grožio ar gėrio kristelį.

O grįžtant prie Enciklopedijos, žinant kiek laiko reikia vieno puslapio perrašymui, jau nekalbant apie suredagavimą ir perredagavimą, iš nustebimo net žodžių trūksta jai įvertinti, jai mūsų tautos kultūros sąmoningą kelią tinkamai įterpti. Sunku, veik neįmanoma. Dar trūksta laiko ir erdvės perspektyvos.

Didžiausia ir storiausia mūsų tautinės dvasios ponia yra tikrai ne tik savo turiniu stebuklinga, bet kaž kaip rami ir ramybėje didinga, o be to dar

Dr. J. DEVEIKĖ

įdomi ir dėl savo rūbo-įvilki-mo tos tikrai įdomios raudonos spalvos, rodos, kraujo aistros, o faktiškai gi tik seno ir gerai išsilakiusio vyno.

Joje yra ydy!!! Yra klaidų!!! Aišku yra. O kodėl gi joms nebūti, jeigu būdama žmogišku kūrinu neturėtų visų savytų žmogiškai prigimčiai savybių. Yra tendencijų!!! Yra tikrai, ir per daug. Tikrai per daug. Bet kas iš mūsų nuo jų laisvas. Tiesa, kartais jų daugiau pasitaiko ten, kur turėtų būti kuo mažiausiai. Tas mus erzina, ir visai pagrįstai. Taip visame gyvenime. Metas pradėti skirti, kurios iš jų tendencijų yra laikinos, mūsų kartai savitos ir su ja išnyksiančios, o kitos lyg koks vėžys, nesiliaujas ir jau nuo šerių šimtų metų mus ešti ir kurios neabejotinai išprovokavo bent Didžiosios Lietuvos Kunigaikštystės žuvimą.

O kas gi draudžia antroje laidoje, o tokia tikrai bus, geriau padaryti?

Nemigos nakties tyloje, kai žmogus geriau įsiklausai į tautos kvėpavimo pulsą, norisi dar vieną sintezę padaryti, tai tu grupių, kurios kalba apie viską, kas gyvenime pasitaiko, o šiuo atveju, apie Enciklopediją. Tas grupes galima beveik visiems gyvenimo reiškiniams pralėsti.

Tų grupių yra labai daug, bet paimkime tris pagrindines.

Pirmajai priklauso tie, kurie Enciklopediją turi, nes joje bendradarbiauja. Jie būdami per daug arti, lyg savyje ją išnešiodami, kaip ta motina, nustoja nuovokos, koks tas jų vaikas, vis smulkėnėnose paskendę, vis sustodami ties detalėmis, jaudinasi, purkštaija dėl nepastebėtų klaidų ar klaidingų ir laiku neištaisytų informacijų. Gal kiek ištiesina nu-garas naują tomą užbaigę, kad dar labiau jas sukuprintų sekančio paruošimui. Jų pastabos svarios, dažniausiai objektyvios, kūrybingos ir tarnaujančios būsimų klaidų ištaisymui ar išvengimui.

Prie antros grupės reikėtų priskirti tuos, kurie Enciklopediją užprenumeravo. Normalu, kad jų žiūrėjimas, ar gauta medžiaga atitinka įdėtam kapitalui. Nestebėtina, kai sušunka, -- vėl tomas pasivėlinol! Nors faktiškai tas tomas nėra būtinas, ir jam atsi-

radus, vieną knygą reikės toliau pastumti, o kartais jai ir vietos nėra. Bet sumokėta, na, tai turi ir būti. Gavus tomą, patikrinama pažįstamų kaimynų biografijos, jeigu randami nukrypimai arba "pagražinimai", nepasigailima kietesnio žodžio leidėjui. Juk jis tam ir yra, kad ant jo galvos viskas būtų pilama. Ar ne taip? Na ir gauna. Ar jis, ar redaktinis kolektyvas, tai, girdi, kitas reikalas. Bet žmogui ant dūšios palengvėja, o kadangi dažniausiai leidėjo ir kolektyvo išvardinimas per ilgai užtruktu, viskas tenka Enciklopedijai, lyg tai būtų koks gyvas sutvėrimas ir galėtų reaguoti. Laimei, kad pasirinko raudoną spalvą, nes sunku įsivaizduoti, kiek jai tektų kartų parausti už pagrįstai prikištą klaidą ir už tuos, kurie ją nepagrįstai kritikavo, ypač už neleistiną formą, kurioje jai buvo kritikos siunčiamos. Raštu? Ne, mintimis, juk minties galia šiandien lyginama su radio aparato galia.

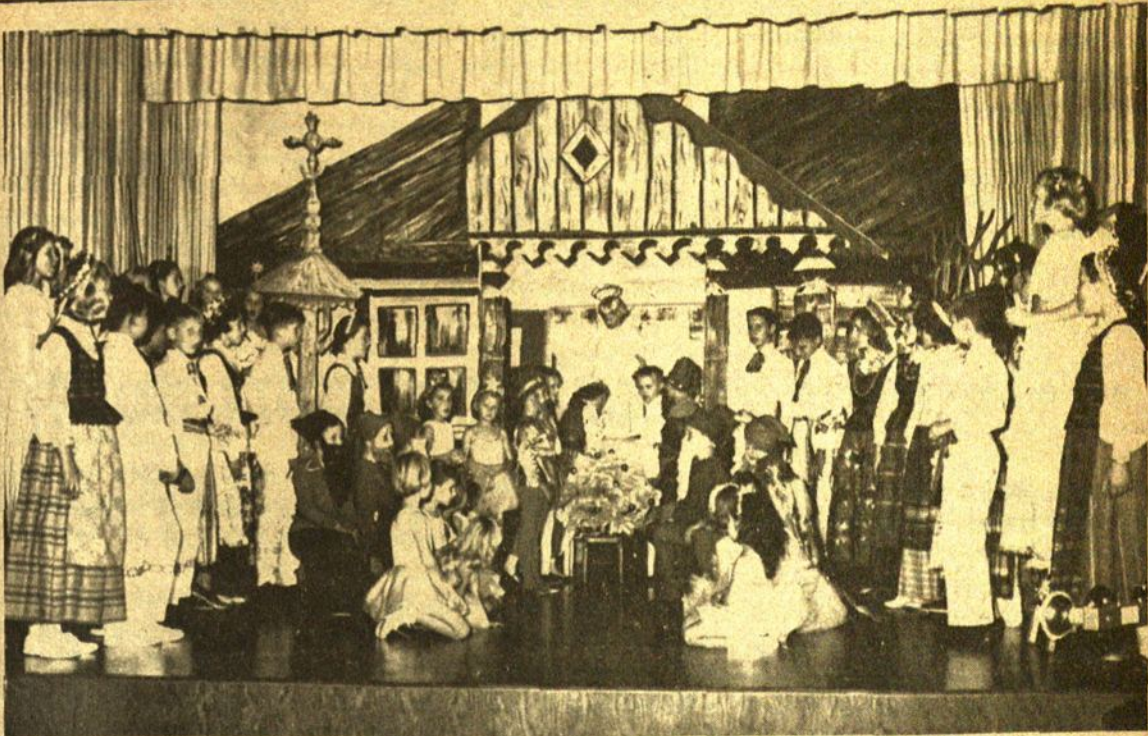
Pagalau, ateina trečioji grupė. Ji bus pati gausiausia ir ją galima pasiskirstyti į dvi dalis: viena, pati gausiausia, kaip ir visose tautose! Enciklopedija? O, taip, rodos, mažiaubendruomenės patalpose, stovi lentynoje. Vartei, tamsta? Ne, ne, drįsau, o antra, ten gi nieko man išdomaus nėra. Aš mažas žmogus. Tik kas ketvirtas paryžietis yra bent vieną kartą savo gyvenime Luvro muziejų aplankęs. Taip. Taip.

Šiuos visus būtų galima išskirti į ketvirtą grupę.

Taip, tenka grįžti prie trečiosios, psichologiniai įdomiausios grupės, kurioje vieni labai gailisi, kad Enciklopedijos neturi, jį bus pati didžiausias būsimų, naujai Enciklopedijos laidai prenumeratorių skaičius. Jų pasisailškinimas beveik visad vienodas: pradžioje neturėjau pinigų, o dabar jau per vėlu. Gaila. Kiti -- pradžioje netikėjau, kad taip bus. Praleidauprogą, o dabar jau per vėlu.

Kiti, negalėta, nenorėta, nepajėta Enciklopedijos įsigyti. Kas ten supaisys. Nuostabiausia, kad vietoje gailėsčio atsiranda lyg koks nepakantrumas, lyg neapykanta. Kam? -- Enciklopedijai.

Ji bloga, tendencinga ir t.t. ir t.t. Pradžioje tokie tvirtinimai atrodo pagrįsti. Bet daugiau tokių pastabų išgirdus, dažniau su jomis susidūrus, darosi aišku,

Los Angeles Lietuvių šeštadieninės ir pradžios mokyklos mokiniai, vadovaujami mokytojos O. Razutienės, išpildė Kalėdų eglutės programą.

L. Kančausko nuotrauka

kad tai nepasitenkinimas savimi, kad va, neturiu Enciklopedijos, kurion su malonumu laikas nuo laiko pasižiūrėčiau. Toji neapykanta sau, kurios žmogus net nenujaucia, o jeigu net ir pastebi, nedrįsta prisipažinti, tiksliai ją suformuluoti, išvirsta nepakantrumu tam, kas jį daro menkesniu, dėl kurio arba per kurį jis jaučiasi esąs mažas.

Kad tos grupės kalbos liktų kalbomis, tai dar nieko. Bet jos yra tautos ir ypač trečiosios gyvenime gana pavojingos, nes dėl to sugebėjimo labai lengvai kritikuoti švaistytis, daug kas pui-kaus, nepajėgusio iš karto sustiprėti, išnyko, sugriuvo ar nedavė to, kas būtų duota, jeigu laiku būtų moraliai sušildyta, moraliai palaikyta, ar materialiai paremta.

Šia grupę reiktų labai susirūpinti, nes turį savitą neigiamą prie visko priejimą, jie ir toliau tokiais bus, vadinas, pareikalaus naujų aukų.

Laimė, kad pati Enciklopedija geriausiai rodo, kad nesąmoningų savų ar sąmoningų svetimų griauamos minties siuntimas kūrybingam lietuviškam darbui neturi pasekų. Šitame mažame teigime kaip sykis ir yra vienas svarbiųjų laidų gražiam lietuvių tautos ateities keliui.

Štai, dar viena Enciklopedijos misija, kurios vaidmuo išryškėjo tik tylios nakties budėjime.

REDAKCIJOS PASTABA: LE leidėjas yra paskelbęs, kad neturintieji Lietuvių Enciklopedijos dar gali įsigyti jos pirmuosius tomus lengvomis išsimokėjimo sąlygomis. Užtenka tik parašyti: Lietuvių Enciklopedijos Leidykla, 265 C Street, South Boston 27, Mass., USA.

LOS ANGELES

ĮDOMUS VAKARAS

Los Angeles ramovėnai suruošė gana įdomų literatūros ir dainos vakarą tautinių namų salėje. Svečių priužėjo pilnutėlė salė ir su malonumu išklause visą programą, kuri buvo įdomi ir įvairi.

Vakara atidarė K. Liaudanskas, Los Angeles "Ramovės" skyriaus pirmininkas. Ramovėnus PLB valdybos vardu sveikino sekretorė Milda Lenkauskienė. Pro-

"Aš noriu..." ant pirštų skaičiuoja jaunoji losangelietė D. Vidugirytė Kalėdų seneliui, kiek ji norėtų gauti dovanų sau ir savo draugams.

L. Kančausko nuotrauka

gramą pradėjo raš. J. Balčiūnas-Švaistas, įdomiai paskaitydamas savo novelę "Lemiamos kničios". Toliau sekė Onos Deveikienės ir Dailios Mackialienės duetas. Joms akordeonu akompanavo V. Gily.

Jauniausioji šio vakaro menininkė R. Apeikytė paskambino po vieną Rachmaninovo ir Shopino kūrinį. Programą užbaigė naujai įsisteigęs vyrų oktetas, vadovaujamas muz. B. Budriūno. Nors oktetas turėjo labai mažai laiko pasiruošti, bet gana gražiai pasirodė. Oktetas sudainavo keletą kariškų dainų. Vyrų oktete dai-

nuoja: P. Baltakis, R. Dabšys, K. Dargis, V. Dargis, J. Petro-nis, B. Seliokas, V. Variakojis, akompanuoja R. Apeikytė.

Visą vakaro programą pravedė žurnalisto s-gos pirm. S.J. Paltus, kuris vykusiais ir įdomiais komentarais ne tik pristatė menininkus publikai, bet kartu ir paruošė publiką geresniam programos įsijautimui.

Iš šio vakaro pelno viena šimtinė bus pasiųsta Lietuvių Fondui.

Ramovėnams vaišes padėjo suruošti birutinininkės.

V. Irl.

SOVIETIJA IR ...

(Atkelta iš 1 psl.)

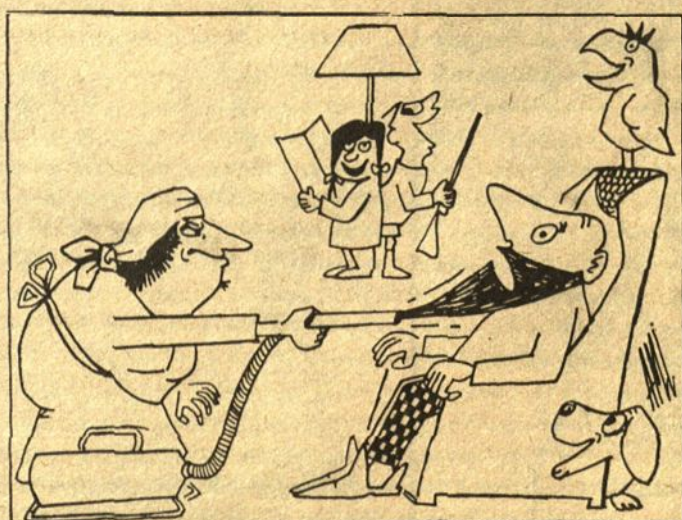
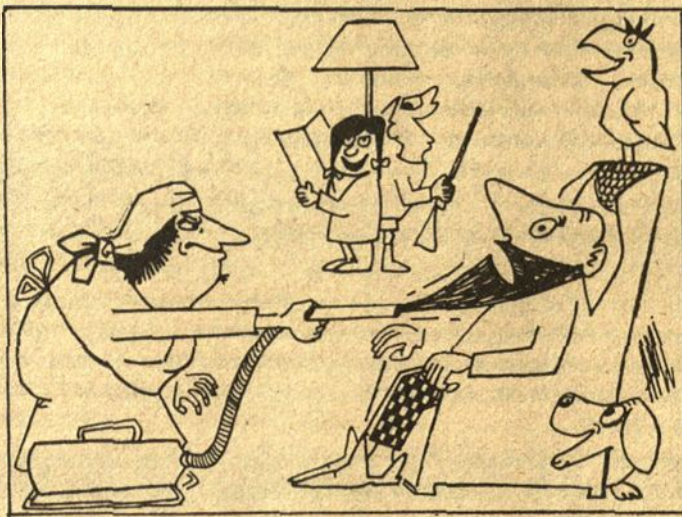
punktus pasieniuose, ypač Vakaru ir Rytu Vokietijoje.

Jei Chruščiovo pasiūlymą sulyginame su Johnsono, matysime, kad yra pora punktų, kurie būtų įdomūs abiem. Visų pirma nedavimas atominį ginklų jų dar neturintiems. Savo monopolį yra suinteresuotos išlaikyti ir JAV ir Sovietų Sąjunga. Tačiau Washingtonas yra linkęs jų duoti tarptautiniam NATO laivynui, ko sovietai norėtų išvengti. Bet kadangi to laivyno verte daug kas abejoja, amerikiečiai nuo tos minties gal ir galėtų atsisakyti. Ant-ras punktas, dėl kurio galima būtų derėtis, yra kontrolės punktai, saugoją nuo staigaus puolimo. Juos siūlo ir Johnsonas ir Chruščiovas. Tik pirmasis nenori ribotis tam tikra teritorija, o Chruščiovas juos nori turėti tik pasienyje ir specialiai Vokietijoje.

Tačiau daugiau vilties, negu formaliam susitarimui, yra politikai, kurią Chruščiovas pasikalbėjime su United Press International agentūros korespondentu Maskvoje Henry Shapiro pavadino "bendro pavyzdžio (mutual example) politika". O toji politika pasireiškia tuo, kad kai amerikiečiai pasiskelbė sumažinę savo išlaidas karo reikalam, tą patį tuojau padarė ir sovietai. Tokiu būdu prie nusiginklavimo galima būtų eiti be formalių susitarimų ir kontrolės. Savaimė aišku, kad tokia politika Chruščiovui būtų labai patogi. Jo gali sukti, kiek tik nori.

SEPTYNIŲ SKIRTUMŲ GALVOSŪKIS 2 Nr.

Tarp šių dviejų piešinių yra septyni skirtumai. Pabandykite surasti. Atsakymas bus kitame numeryje.

Galvosūkio Nr. 1 SPRENDIMAS

1. Kalno trečioji viršūnė (iš dešinės) pakeista. 2. Aštuntoji viršūnė pakeista. 3. Sužeistojo vyro megztuko piešinys pakeistas. 4. Jo rankos tvartis pakeistas. 5. Mažojo pašilūžininko kepurės mazgas pakeistas. 6. Didžiojo pašilūžininko pašilūžų galai pakeisti. 7. Jo krūtinės linija pakeista.

Mutual Federal Bendrovės rekordas

MOKAME
4 1/2 %

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupyta dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government

2202 W. CERMAK ROAD -- CHICAGO 8, ILL.
Phone: Vlrinia 7-7747 John J. Kazanuskas, Pres.

DIRVA

THE LITHUANIAN
NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO. 44103
TELEPHONE: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Monday, Wednesday and Friday except in case
of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

JŪSŲ PAREIGA – UGDYTI BROLIŠKUMĄ

Žmogus, įsijungęs organizacinę veiklą, neateina vien tik savo asmeninių ambicijų ginti, bet plėsti savo akiratį ir savo veikla apgauti bendro tikslo siekiančius platesnius, nuoširdesnius ir gilesnius žmoniškumo šydu. Savanaudiškas, sau reikalaujantis ir karingas elementas, įsipykęs į žmogaus būdą, sudaro kliūtis, kurioms nugalėti aikvojamas brangus laikas ir naudingiesiems darbui reikalinga energija. Siekiant tikslo įgyvendinimo, konkurencija yra naudinga, bet kad išsilaikytų ir ko nors atsiekus šio laikotarpio įtampos atmosferoje, konkurencinė dvasia turėtų nusilenkti proto reikalavimams ir tolimesnėje perspektyvoje pramatyti sugyvenimo ir broliškumo dvasios turinį.

Lietuvių visuomenė kažkaip yra pripratinta gyventi kartu su skaldymosi dvasia. Kol toji dvasia lietuvių kasdienybės nutolusias ir rečiau mūsų gyvenimui liečiančias organizacijas ar jų vadovus, niekas, išskyrus vieną kitą jautresnį žmogų, dėl to per daug nesijaudina. Bet kai toji skaldymosi dvasia pradeda skverbtis giliau ir pradeda siekti net ir jaunimo organizacijas, tenka susirūpinti ir į reikimą pažūrėti visa rimtimi ir gilesniu atsakomybės jausmu.

Neieškant kaltininkų ir nesvarstant formalių skaldymosi priežasčių, negalime toliau nutylėti faktą, kad skaldymosi daigai gan toli yra pažengę mūsų skautiškoje bendruomenėje.

Kaip nemalonu tokias išvadas išskirti, kaip sunku susilaikyti ir kitus sulaukyti nuo viešo to reikalo nagrinėjimo, taip lygiai sunku "kaltininkus" įtikinti, kad skautiškojo jaunimo skaldymas, kokios priežastys bebūtų dėstomos ir svarstomos, yra jautrus ir skaudus pačiam jaunimui. Ji neigiamai veikia į jų organizacinę ir tos organizacijos "lietuviškumo" idėją. Vienam kitam iš jų atrodo, kad lietuviškoji veikla tuo tik ir tepasirėškia -- vadų piautyne.

Tiesa, kad organizacijų vadovybės privalo vadovautis statutais, nutarimais, tradicijomis. Tiesa, taip pat, kad statutai ir nutarimai yra organizacijos narių sukurti bendram tikslui siekti. Keičiamos valstybių konstitucijos, nesunku pakeisti ir statutus, jei to laiko dvasia ir aplinkybės reikalauja. Bet ir čia dar ne esmė. Esmė glūdi jaunime, jo auklėjime, jo dalyvavime lietuviškoje aplinkoje.

Esminis ir pagrindinis darbas vyksta skautų organizacijos skytyse. Tos gausios narių organizacijos vadovybė turėtų neužsidengti akių statutais ir protokolais, o atviromis akimis sekti ir stebėti, ieškoti reikalingų pagalbos priemonių, kur jų reikia, ir tinkamai organizaciją atstovauti savo narių ir visuomenės akivaizdoje.

Gauname laiškų iš įvairių vietovių tėvų komitetų, kuriuose išskyla ne skautiškosios veiklos esmė, bet tokių formalumų taikymas, kuris rodo į išsipūtusį biurokratizmą, o ne į tos organizacijos lankstų auklėjamąjį pobūdį.

Skaudu, kai skaitai citatas apie tai, kad ištisi skautų tuntai "nėra Lietuvių Skautų Broliai ir Lietuvių Skautų Sąjungos vienetai, nes tų organizacijų vadovai nėra LSB VS skirti, nėra tų vienietų įrengimų pagal LSB tvarką ir nėra sumokėję nario mokesčių".

Tėvai gi galvoja, kad toji "grandinė neatliktų formalumų išstūmė jūrų skautų vadovus, kurie dirba skautišką darbą ilgus metus ir jų vadovaujamus jūrų skautų vienetus už Skautų Sąjungos ribų".

Be abejo, daugelį tėvų lieka neišsakyti, kodėl ilgus metus skautų darbui pasižventę vadovai pasirodė netinkamai tik todėl, kad nėra LSB VS skirti.

Visuomenė žino visą eilę asmenų, tėvų ir motinų, kurie be jokio paskyrimo, o tik iš paties širdies dirba su mažaisiais skautukais. Ar juos taip pat liečia centrinių organų rūstybė?

Kaip ten bebūtų, įvairiose vietovėse pastebėti faktai rodo, kad formalumais ir statutais klausimų išrišti nebegalima. Nenuostabu, kad tėvai per savo komitetus ne tik laiškais kviečia "užmiršti visus praeities nesklaidumus, pamiršti formalumų kablukus ir asmeniškas ambicijas", bet yra rimtai susirūpinę "lietuviškam idealizmui suteiktai smūgiais". Kai kur jie savo vietovėse bando reikalus svarstyti ir išspresti nuoširdžioje, broliškoje dvasioje. Būtų skaudu, jei į tokius reikalus skautų vadovybė vėl pažūrėtų pro statutų raides ir vietoj sveikinusi nuoširdžią iniciatyvą, ją užgniauztų savo skyrimo ir blankų pildymo kompetencijų reikalavimais.

Jaunimo auklėjimo darbas reikalingas šiltesnės širdies ir ištiesios rankos. Įsakymais, skyrimais ir autoriteto saugojimu bus laimėta statutų neliečiamybė, bet ilgai gali nelikti tų, kuriems jie buvo skirti.

(J.Č.)

VLIK'AS IR DEKLARACIJA

Š.m. sausio 17 d. Dirvoje Tamsta įdėjote vedamąjį, kuriuo lyg apgailestaujate ir net kam nors priekaištaujate, sakdami: "Tuo būdu buvo viešai paskelbtas dokumentas..." Kalba eina apie VLIK'ą 1944 m. vasario 16 d. deklaraciją, kuri neva buvusi vengiamia viešai minėti. Taip nėra. Deklaracija buvo paskelbta 1944 m. Lietuvos pagrindinio spaudos, ji yra įdėta ir Lietuvių Enciklopedijoje t. i, 378 psl. Tai pakankamai viešas šaltinis išsivijoje, kur, jei tik kas norėjo, galėjo studijuoti ar pakartotinai spaudoje skelbti.

Dokumentas tas pats, kokį ji tada VLIK'as paskelbė, prisistatydamas tautai. Tenka tik pa-

sidžiaugti, kad lietuvių spauda, taip plačiai aprašiusi VLIK'ą dvidešimties metų sukaktį, pakartotinai skelbė ir deklaraciją. Tik VLIK'as gal kiek "apsileidęs", nes kas toje deklaracijoje pasakyta, per savo 20 veiklos metų, ne viską vykdė. Jis ne tik nesudarė deklaracijoje numatytos vyriausybės, bet to klausimo dar nei karto nesvarstė. Man atrodo, kad laiko dar yra ir VLIK'as suspės tai padaryti, kai Lietuva bus išlaisvinta. O jeigu jam to padaryti nereikės, tai VLIK'as pasiliks tos savo pareigos neatlikęs. Neteko patirti, kad dėl politinės grupės būtų skirtingų nuomonių ir ne dėl deklaracijos nuostatų, kai kurios grupės VLIK'e nebedalyva.

J. Audėnas
New York

Paraginkit savo pa-
žįstamus užsiprenu-
meruoti DIRVĄ

Ohio Lietuvių Gydytojų Draugija praeitais metais paskyrė 1000 dolerių Tėvynės Garsų radijo valandėlei jaunimo programai paremti. Nuotraukoje Tėvynės Garsų radijo valandėlei vedėjas J. Stempušis (dešinėje) dėkoja už premiją. Sėdi iš kairės gydytojai: Degesys, Martus, Matulionis, Ramanauskas, Brazaitis, Vaitėnas ir Lenkauskas.

PASTABOS IR DARBAI

E. ČEKIENĖ

"Juk svarbu tautai, kad jos žmonės daugėtų ar kad bent jos prieauglis, svetur išėjęs, galutinai nedingtų", rašė 1935 m. Lietuvos prezidentas Antanas Smetona, nuo kurio tragiškos mirties Amerikoje š.m. sausio 9 d. suėjo 20 metų.

Bet, kada po paskutinės mūsų tautos nelaimės -- bolševikų okupacijos tūkstančiai lietuvių pasisklido po visus laisvus kraštus, kitaip sakant, dar daugiau jų svetur išėjo, visais atvejais jiems buvo lengviau kurtis ir kurti bei išlaikyti lietuvišką kultūrą. Daugiausia jų priglaudė JAV.

Svetur išskelavusių lietuvių tikslas nėra ir niekuomet nebuvo vien gerai įsikurti, praturtėti, bet ir išlikti lietuviams. "Jei lietuviai išsiviečia užsieny negali sukurti lietuvišką, tai tas yra tautos silpnėjimo požymis. Mes ne didžiulę kiniečių tautą ir neturim nei vieno lietuvių išsižadėti ar užmiršti." -- kalbėjo prof. K. Pakštas.

Pirmieji Amerikos lietuviai stengėsi visomis išgalėmis išlaikyti lietuvių ir lietuvišką kultūrą, bet jiems buvo nelengva, anot jų vieno tų laikų veikėjo, dirbusio fabrike ir lankiusio kolegiją, J. Griežiaus, žodžių: "mes lietuviai neturime užtikrinti mokytų vyrų", nes lietuvių, o dar labiau kultūros neišlaikys ir vaikams neperduos, pats jos nežinodamas.

Kelių į kultūrą beišėjant. Amerikos lietuvių akį kelis metus buvo patraukusios paskaitos ir pristiegti eilė organizacijų toms paskaitoms ruošti, tartum liaudies universitetų, kuriuos lankydavo net po 2 ir 4 šimtus klausytojų.

Jie pradėjo steigti laikraščius, leisti knygas, tačiau kan. Tumas-Vaižgantas vis tvirtino, kad lietuvių literatūra per 300 m. tepasirėškė religiniais raštais, o 19 šimt. gale religinius raštus pakeitė taip gi vienašališki publicistiniai - laikraštiniai raštai. Lietuvių literatūros istorija -- tai žurnalistikos istorija ir tiksliai per ją pasireiškė visi lietuvių tautos ir visuomenės vargai bei sielvartai.

Kai vėliau nepriklausomoje tėvynėje pagyvenę lietuviai tautinę kultūrą ėmė reikšti knygomis, literatūra, menu, tai Amerikos lietuviai vis dar tebereiškė per laikraščius. Amerikos lietuvių laikraščių istorija, tai jų kultūros istorija.

Tačiau ir laikraščiams nelengva buvo prie mūsų visuomenės prieiti, -- skundėsi Juozas Širvydas savo atsiminimuose. Viena kliūtis, anot jo, -- liaudies bearaštingumas. Iš spėjimų 400.000 JAV gyvenančių lietuvių ne daugiau šimtas tėra vidutinio mokslo, tik 10 lankę universitetus, todėl sunku pažangą kurti, nors dirbame visi, -- rašė jis 1906 m. Taigi, nedaug tada buvo kultūros darbininkų, o ir tie ne visada sugebėjo perduoti tai, ką patys mokėjo. K. Baronas 1909 m. rašė vadovams: "Žmonės jūsišioje klausos, bet nieko nesupranta. Turite rasti geresnį kelią". O vėliau A. Rimka, matęs, kaip darbas vyko prieš karą Lie-

tuvoje, Jaunosios Lietuvos žurnale amerikiečiams pasakojo: "švietimas galimas tik ilgų ir sistematių darbų. Kultūros kėlimas reikalauja ilgų metų ir nuolatinių pastangų."

O Amerikoje, anot kun. Zlotožinsko, tų laikų veikėjo, galėtume aukštai pakilti, jei tik norėtume. Kas čia draus savas mokyklas, laikraščius, draugijas turėti. Dažnai kaltiname kitus, bet patys esame kalti.

Dėl minėtų priežasčių sunki buvo Amerikos lietuvių kultūrinė bėklė, kurią nugalėti turėjo pirmieji mūsų išsiviečiai pionieriai. Ir vis dėl to, jie dirbo, veikė, kas mokėjo, stengdamiesi neužmiršti savo tėvynės Lietuvos. Skaitė paskaitas, leido knygas, kūrė savas mokyklas. Kalbose, knygose ar laikraščiuose buvo daug klaidų kalbos ir turinio atžvilgiu, bet visa tai buvo atsverta pastangomis ir siekais, davusiais naudą.

Moksleiviai, laikraščiai, paskaitos, vakarinės mokyklos Amerikos lietuviams suvaidino svarbų vaidmenį, tvirtino dr. J. Šliupas 1910 m. kalbėdamas 7000 chigiečių. Tačiau pirmą vietą mus kelti, be abejo, užima laikraštija. Tiesa, pirmuosius laikraščius šandien skaitant veidas kaista. Bet -- kovose atgijo mūsų kalba, pasigerino tonas, o ypatingai sustiprėjo tautinė sąmonė. Laikraštijai turime padėkoti už viską, ką Amerikoje pasiekėme, -- kalbėjo dr. Šliupas Amerikoje, lygiai, kaip kan. Tumas-Vaižgantas Lietuvoje.

Tai tik labai trumpa pirmųjų lietuvių išsiviečių dvasinių tautinių

siekimų ir laimėjimų apžvalga, o jų laimėta labai daug.

Kyla klausimas, o kaip su mumis, naujaisiais ateiviais, kuriems netrūksta "mokytojų vyrų" net ir moterų tarpe. Ar daug pakėlėme raštų kultūrinį lygį ir kuo? Knygų ir laikraščių rašymas ir leidimas, žinoma, labai pakilo, bet jų pirkimas ir skaitymas pagal mūsų baigtus mokslus, tai ne. Taip pat nepakilo ir visų laikraščių bendradarbių skaičius, kurių nebereikia, kaip tada, mokyti, kaip į laikraštį kelti eilučių korespondenciją parašyti. Kažin, ar pakilo ir pats veikimas, nes yra daug mūsiškių veikėjų ir vadovų tarpe net keiliais profesiniais ar garbės laipsniais papuoštų, prenumeruojančių vos vieną laikraštį ir tą pačią prenumeratą sunkiai apsimokančių. O apie žurnalus ar knygas net kalbėti nėra ko.

O kiek įsigijome lietuviškų namų, salių ar bent pagerinome pirmųjų lygtas, kurioms kritikos negailime dėl blogų rajonų ir primityviškų vidaus įrengimų. Anais laikais tai buvo prabanga. Visi miestai senus namus griauja ir stato naujus modernius ar tuos pačius atnaujina, kodėl gi mes nežengiamo pirmyn?

Gi visuomenės veikėjų tarpe taip pat netoli pažengta. Dalis jų iš viso kratosi bet kokių pareigų, nors dar lankosi į susirinkimus, o kiti mielai imasi vadovaujančio posto ne vienoji organizacija, ne vienas komitetas, bet niekur pareigų neatlieka.

Pastabų daug, darbo dar daugiau.

GEORGES MATORÉ

ŽMOGIŠKOJI ERDVĖ Išleido La Colombe

"Jei šios knygos skaitytojai sutiks, autorius norėtų padaryti išpažintį pasakydamas, kad, jo nuomone, daug naudingiau yra neapsukriai plėšyti gauburiuotus dirvonus, negu įsitaistyti jau iš anksto paruoštose pozicijose..." "Šiandien, kaip tai sakdavo Valery, eksploracija yra daugiau reikšminga, negu išaiškinimas". (p.289).

Visi mes gerai jaučiame, kad technika ima mus slėgti ir domiuoti. Atrodo net, kad jinau mus dusina ir kėsinais sutraiskinti. Norisi sustoti ir apsisvarstyti, iškelti rytdienos problemą ir surasti tikslią vietą žmogui šiame pasaulyje.

Tokiu tikslumu Humanistinių Mokslių ir Technikų Institutas nutarė spausdinti La Colombe Leidykloje, veikalų seriją, redaguojamą Henri Hartung, ir pavadintą "Humanistiniai mokslai ir Technika".

Šioje serijoje jau pasirodė šios knygos turi papildyti ir tęsti prieš keletą metų pradėtą minėto Instituto darbą.

Georges MATORÉ, pagal kilmę -- lingvistas, bet iš pasaulinio -- sociologas ir estetas, pirmas ėmėsi studijuoti tokiuose plačiuose rėmuose naują erdvę koncepciją, kuri įsigalėjo, iki šiol dar istorijoje nematyti pasikeitimų pasakoje, visose gyvenimo, mąstymo ir moderniško meno srityse.

Pirmą, ir patį paprasčiausią šios naujos erdvės sampratą pasireiškima galima rasti laikraščių kalboje ir viešame gyvenime, kur nuolat vartojami planai, ašys, linija (politinė, paritijos --), apimtis (didelės apimtys biznis), ir t.t. Šių metaforų išplitimas, populiarumas, charakterizuoja visai naują mintijimo būdą. Jos pasirodo tiek literatūroje, tiek ir filosofijoje (nuo Malraux iki Camus, nuo Sartre iki Teilhard de Chardin); Georges MATORÉ sugebėjo išryškinti keletą dažnai nesamoningų, bet anaipol neatsitiktinių šios naujos geometrijos elementų. Šių dienų žmogiškoji erdvė yra orientuota, netai, schematizuota, judri.

Antrojo savo knygos dalyje, autorius, naudodamas originalią palyginimų techniką, kiek primenančią Spenglerį, sugretina elinio žmogaus geometrinę erdvę su tomis erdvėmis, kurias teatras, kinematografija, literatūra ir plastiniai menai parodo mums nepalyginamai turtingesnes, bet ne palydinamai skirtingas. Be jokios abejonės, moderniškoji erdvė egzistuoja.

Pirmasis naujosios Skautų Sesių Vadijos posėdis įvykęs sausio 19 d. Jaunimo Centre Chicagoje.

Sėdi iš kairės: Sesių Vadijos Vadas kun. Pranas Garša, Vyriausioji Skautininkė v.s. O. Zailienė, Evang. dvasios vadovas kun. Povilas Dilys, V.S. Pavad. s. M. Jonikienė, Socialinių Reikalų Vėdė v.s. I. Jonaitienė. Stovi: Vidurio Rajono Vadeivė s. F. Kurgonienė, Sekretorė s. M. Remienė, Skautininkų Sk. Vėdė ps. fil. Gr. Musteikytė, "Gabijs" redaktorė v.s. O. Roznickienė, Spaudos ir Informacijos Sk. Vėd. ps. B. Vindašienė, Išdėtinė v.s. A. Klėrienė, Tiekimo Sk. Vėd. s. A. Švarienė, Skautų Sk. Vėd. Pav. s. T. Žukienė, Buvusios Vadijos narė s. I. Laisvėnaitė, ir s. I. Kairytė, Skautų Sk. Vėd. v.s. S. Statkienė, Jaun. Sk. Vėd. s. A. Namikienė.

Nuotraukoje trūksta Vyr. sk. vėd. ps. D. Kokytės, Jūrų sk. vėd. ps. B. Mažeikienės, Tautinio Aukl. Instruktorės s. A. Augustinavičienės, Tarptautinės Sk. Vėd. s. Z. Dudenienės, Atlanto Rj. Vadeivės s. I. Treinienės, Kanados Rj. Vadeivės s. M. Vasilauskienės, Anglijos Rj. Vėd. s. G. Zinkienės, Australijos Rj. Vėd. s. M. Osinatės - Cox, Vokietijos Rj. Vėd. dr. ps. A. Rugienytės, taip pat Garbės Gynėjos v.s. K. Kodatinės.

BOSTONO KULTŪRINIAI SUBATVAKARIAI

Metinių švenčių sriautas siaurina laikraščio skiltis, sujaukia ir kitus žmogaus pasiryžimus. Todėl ir mes, Dirvos Bostono korespondentai, pasivėlinom pranešti apie kultūrinį Kalėdų subatvakarį, kurio programą atliko akt. Vitalis Žukauskas, kitaip dar vadinamas vieno žmogaus testu. Jisai mums atvežė iš New Yorko humoro vakarą, daug ir nuoširdaus juoko. Prieššventiniu metu Vit. Žukausko paklausyti susirinko nemenkas būrys Bostono lietuvių. Visi mes gėrėjomės svečio vaidybiniu talentu, ypač gerai ir rūpestingai paruošta programa. Buvo satyros ir humoro gabalų, kurie stebino ne tik puikiai vaidybine technika, bet ir išgyvenimo niuansų platumu bei spalvingumu.

Šių metų pirmasis kultūrinis subatvakaris įvyko ALT S-gos Bostono sk. namuose sausio 18 d. Donelaičio metus buvome pasiryžę pasitikti ir pasveikinti lietuvių poezijos menu. Kad pasveikinimas būtų ryškus ir įspūdingas, pasikvietėm iš Waterbury, Conn., akt. Algimantą Žemaitaitį, kuris rengėsi mums atvežti išties poezijos vakarą, kelių ar keliolikos autorių kūrybos pavyzdžius. Deja, besirengiančius tokiaip puotai, mus aplankė nelaukta viešnia -- Bostone mirė poetas Faustas Kirša. Buvo susisiekti su akt. Žemaitaičiu, buvo paprašyta, kad šį kartą jis remtųsi tik F. Kiršos kūryba. Per labai trumpą laiką jis padėjo į šalį jau parengtą programą ir ėmė gilintis į mirusio poeto darbus. Pažindami F. Kiršos poeziją, žinodami kokia gilia ir net abstrakčia mintim ji yra persunkta, su nuostaba turim tarti, kad akt. Alg. Žemaitaitis surado ryškų būdą ir gerą formą Kiršos kūrybai perteikti.

Tačiau nebėkim įvykiams už akių. Subatvakario pradžioje, kaip visada, buvo kultūrinė kronika. Buvo prisimintas pernai gruodžio 24 d. miręs poetas Kleopas

Jurgelionis, ilgėliau sustota prie poeto Fusto Kiršos pagerbimo, jo kūrybos ir asmenybės apibūdinimo. Jo atmintį susirinkę pagerbė atsistojimu. F. Kirša, kol buvo sveikas nepraleido neapplančios nei vieno subatvakario. Kartais jis stodavo ir šių parengimų talkon, pvz., praėjusių metų vasario mėn. vadovaudamas jauniui subatvakariui. Jo netekimas šioj lietuvių saloj bus jaučiamas ne tik šiomet, bet visą laiką, kol mes čia gyvenime.

Atskiru žodžiu ir citata iš Draugo vedamojo buvo paminėta Lietuvos Respublikos prezidento Antano Smetonos 20 metų mirties sukaktis. Tame prisiminime, tartum, dalyvavo ir garbingasis velionis -- jis žvelgė į mus nuo aukšto pjedestalo, įkūnytas skulptoriaus R. Antinio išraiškiam skulptūros meno darbe.

Giedresne nuotaika susirinkimas nušvito, kai buvo pranešta apie 1963 m. Nobelio literatūros laureatą graikų poetą G. Seferį, kai buvo prisiminti ir mūsų praėjusių metų mokslo ir literatūros laureatai -- Aidymokslui skiriamos premijos laureatas prof. Z. Ivinskis, Draugo romano konkurso laureatas J. Kralikauskas ir Vinco Krėvės vardo premijos laureatas poetas Algimantas Mackus. Šio pastarojo buvo paskaitytas vienas eilėraštis, buvo tarta, kad Alg. Mackus yra poniaiūninės kartos poetinis talentas, savo kūryba modernus ir vakerietiškas, tikrai pajėgus poetinių minčių ir vaizdų architektas. Subatvakario dalyvės ir dalyviai laureatus pasveikino plojimais.

Staigmena buvo pranešimas, kad Bostone gyvenęs dail. Viktoras Vizgirda š.m. sausio 14 d. sulaukė 60 metų amžiaus. Pranešėjas čia pat esantį dail. Vizgirdą pasveikino šiltu žodžiu, o susirinkusieji suaktuviniškai ilgai ir nuoširdžiai plojo. Platesnį jo pagerbimą rengia Kultūros klubas sausio 25 d. Internacionalinio Instituto patalpose. Ta

proga į Bostoną atvyksta dail. Vyt. K. Jonynas.

Grįžtam prie akt. Alg. Žemaitaičio. Jis yra dailus ir jaunas vyras, taigi negali būti ir senas aktorius. Neteko jo matyti sceniniame drabužiu ir su grima, bet jo įsijautimas į poezijos meną, jo sugebėjimas poeziją skaityti ir klausytojams perteikti, jo puikus, gražaus tembro ir gerai valdomas balsas, jo paprasta ir nesuvaržyta laikysena -- liudija, kad ir emigracijoje gali išaugti ne tik savos poezijos mylėtojas, bet ir stambiaus talento jos atlikėjas. Skaitydamas Fausto Kiršos poeziją, dideliu susitelkimu ir gyva išraiška perteikdamas ją į klausytojų širdis, Alg. Žemaitaitis parodė, kad, greta H. Kačinskio, auga naujas ir didžiai stiprus poezijos skaitymo meistras. Kitą dieną, Baltų d-jos metiniame susirinkime, kur taip pat buvo paminėtas miręs poetas, Alg. Žemaitaitis su tokia pat įsijautimu paskaitė tris F. Kiršos eilėraščius anglų kalba.

Pirmasis Donelaičio metų subatvakaris, nors savo temom buvo rūstus ir liūdnas, bet susilaukė itin gausaus būrio viešnių ir svečių, praėjo jaukioj nuotaijoj. Kitas bus rengiamas vasario 22 d. (kl)

ALTS VALDYBA POSĖDŽIAVO

Sausio 14 d. ALTS Bostono Skyriaus valdyba buvo susirinkusi posėdžiui aptarti einamuosius reikalus. Be kitų klausimų buvo svarstyta ir nutarta surengti skyriaus nariams ir jų svečiams gražiai atremontuotame name, pobūvį.

Šis posėdis buvo paskutinis, nes vasario mėn. bus šaukiamas visų narių susirinkimas, kuriame bus renkama nauja valdyba.

Du metus iš eilės skyriaus pirmininku buvo Antanas Matjoška,

* IGNAS VILENIŠKIS sausio 10 d. buvo paguldytas į Carney ligoninę ištyrimui. Jį prižiūri dr. Jasaitis.

Bostono liuanistinės mokyklos mokiniai vaidinę "Karalaitę Teisutę" mokyklos vakare.

A. Bacevičiaus nuotrauka

JAU DABAR

Atidėkite savo auką Liet. Nepriklausomybės Fondui, Liet. N. Talka ištesėjo savo pažadą, išleido taip reikšmingą knygą Lietuvos Kovų Dainas. Tai Lietuvos kovų partizanų šauksmas į pasaulį -- mirštam, kad Lietuva būtų laisva, kad kova tęstųsi kol priešas bus išvytas... Šiuo metu vėl ta pati LNTalka ruošia mokslinį informacinį veikalą apie Lietuvą anglų kalba. Tai didelės vertės knyga, kurios senai pasigendama. Ir šią knygą finansuoja LN Fondas, todėl LNF atstovybė Bostone kviečia visus į talką -- prisidėti savo auką knygos išleidimui, kuri numato pasirodyti kitais metais.

Auką siųsti atstovybės išd. Romui Jasiūnui 253 Gold St., So. Boston, Mass. Arba paskambinus telefonu AN 9-1676 bus apsilankyta į namus. Nepamirškite, jau dabar atskirai padėti šią auką.

CHORO BANKETAS

Tradicinį metinį banketą rengia Bostono Lietuvių Mišrus Choras vasario 2 d. sekmadienį Lietuvių Pil. Dr-jos III aukšto

salėje. Pradžią 5 val. vakare.

Be puikios vakarienės bus praveda įvairi programa. "Mėlynasis Dunojus" ir kitus valsus atliks mišrus choras, Bostono Estų studentų tautinių šokių grupė pašoks keletą tautinių šokių. Latviai irgi pasižadėjo prie programos prisidėti.

Po programos, naujai perorganizuotas Ferdinando Šmito orkestras palinksminis susirinkusiuosius lietuviška ir europietiška šokių muzika. Pertraukų metu bus pravedamos lietuviškos dainos. Tad mieli lietuviai, nepamirškite vasario 2 dienos - banketo.

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9
TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

Scena iš vaidinimo "Karalaitė Teisutė" Bostono liuanistinės mokyklos. Iš kairės: kiškiukas -- A. Ambraziejus, karalaitė -- B. Vaičjurgytė, nykštukai -- V. Izickas, G. Subatkevičius, A. Vasys, P. Račkauskas, M. Žiaugra ir našlaitė -- Laima Baltušytė.

A. Bacevičiaus nuotrauka

ANTANAS SMETONA

VIDURIO KELIO ŽMOGUS IR POLITIKAS

J. Jakštas

(2)

PIRMIEJI ŽINGSNIAI VISUOMENININKŲ GRETOS

Stojęs į Petrapičio universitetą teisės mokslų studijuoti, jis susidūrė su bendra studentiška nuotaika, kuri tuo metu buvo perdem liberalinė ir demokratinė, nukreipta prieš autokratinį režimą. Imperializmas užsienio ir kietas biurokratizmas vidaus politikoje būdingas šiam režimui. Juk tuo metu Rusija smarkiai skverbėsi tolimuose rytuose į Kiniją priklausiančią Mandžuriją, įsitvirtino Vladivostoke ir net Port Artūre. Imperializmas stiprino šovinizmą ir didino priespaudą. Iš reakcijos prieš priespaudą stiprėjo liberaliniai sąjūdžiai, traukė ypač studentiją. Lietuviai studentai neatsilikę nuo tos bendros nuotaikos ir ji vyravo jų būreliuose mūsų kalbamu metu. Kai Smetona įstojo į universitetą ir tuojau į lietuvių būrelį, čia rado pirmąjį kūrėją Kudirkos "Varpo" žmones, nors šalia jų netrūko ir socialistų pakraipos studentų. Tiesą pasakius, anais laikais dar nebuvo daroma didelio skirtumo tarp liberalizmo, atseit, "Varpo" krypties ir socializmo. Abiejų pakraipų studentus jungė lietuvių ir vyravęs abejingumas katalikų bažnyčiai, jei ne priešingumas jai. Gal būti, prisimindamas šiuos studentavimo laikus, A. Smetona vėliau (1913) rašė: "Nuo pat pradžios lietuvių atgailimo studentai lietuviai buvo atitolę nuo katalikų bažnyčios, kiti buvo jai net priešingi" (II, 96)*. Smetona, buvęs visuomet atviras visokioms srovėms, nebuvo abejingas ir socializmui. Jis skaitė jo klasikus, k.a. Kautskį, Bebelį. Bet čia pat, matyt, įsitikino, kad socializmas Lietuvai svetimas ir jis jam pasidarė nepatrauklus. Jam, idealistui platonikui, negalėjo būti prie širdies socializmo skel-

biamas materializmas ir klasių kova. Bet jis palieka kovingos dvasios studentas, ne koks oportunistas. Jis dalyvauja grynai idealistais ir tautiškais motyvais kovoje su autokratišku režimu ir dėl to net du kartus iš universiteto pašalinamas ir net kalinamas.

Baigusiam universitetą Smetonai buvo aiškus tolimesnis gyvenimo kelias, kurį jis pasirinko studijų imdamasis. Jis vedė jį į Lietuvą, į Vilnių, kuriame jis ryžosi įsikurti ir savo kraštui trukti.

Sunki buvo įsikurimo pradžia jaunam teisininkui. Žvalganciam pradžioj darbo pagal savo profesiją, reikėjo susirasti advokatas, kuris priimtų jį aplikantui. Mat, pirma aplikanto padėtyje išdirbus tam tikrą laiką pradedantis teisininkas galėjo imtis savarankiškos praktikos. Bet negausūs Vilniaus advokatai turėjo aplikantus ir naujai atvykusiam nebuvo vietos. Jaunam teisininkui, atsivėrusiam keblioje padėtyje, pagelbėjo P. Vileišis, gerokai praturtėjęs Vilniaus lietuvių pramonininkas ir tuo garsiu tapęs ne tik lietuviams, bet ir lenkams. Kai jis važiuodavęs Vilniaus gatvėmis įsisėdęs gražioj poros puošnių bėrių traukiamoj karietoj, lenkai rodydami pašiepiamai sakydavę: "Čia važiuoja lietuvių karalius". Štai šis iškilusis vilnietis ir padėjo Smetonai įsikurti Vilniuje. Jis davė jam išverstį porą knygyčių ir už jas sumokėjo ar 50 rubl. Netrukus (1903 m. pradžioje) pradėjo dirbti Vilniaus Žemės banke, priklausiusiame Lietuvos dvarininkų bendruomenei.

Darbas banke Smetonai, žinoma, buvo gyvenimo priemonė, bet ne tikslas. Jis gyvai jautė pareigą dirbti pradėjusiam busti Lietuvai. Jau tada jam, lankančiam Gedimino kalną, vaidenosi būsima Lietuva, kurią dabar iš visų pusių lyg miškai (suprasti, aišku, simboliška prasme) gubia. Tik reikia iškirsti tie miškai ir Lietuva nušvis visuo grožiu. Su panašiomis svajonėmis jis įsijungė į tuo metu Vilniuje pradėjusius burtis lietuvių, ėmusius organizuotai veikti ir kovoti dėl tautinės savaimės. Jų pirma sunkiai iškovota tautinė pozicija Vilniuje buvo šv. Mikalojaus bažnytelė. O prieš pat Smetonos atvykimą čia įsikūrė ir Lietuvos Demokratų partija.

Lietuvos Demokratų partija buvo antroji lietuviška politinė partija po socialdemokratų, įsikūrusių 1896 m. Ją įsteigė varpininkai ir todėl partijoje atsispindėjo liberalinis patriotizmas, dar vis aiškiai neatsiribojęs nuo socializmo. Tuo būdu, Demokratų partijoje vyravo tos pačios idėjos, kaip ir Petrapičio studentuose, kurių samboryje buvo ir mūsų minimas velionis. Tik čia Vilniuje jos jau suformuluotos partijos programoje. Programos įkvėpėjas, o gal ir jos autorius buvo P. Višinskis, "Varpo" redaktorius po Kudirkos

mirties. Tas pats P. Višinskis dar prieš metus (1901) paskelbė "Varpe" ir tolimą siektiną Demokratų partijos tikslą, kai jis rašė: "Mūsų idealas laisva, nepriklausoma Lietuva, nusikračiusi nuo svetimų ir savų despotų, pamynusi po kojų tamsybes, iš vien su kitomis laisvomis tautomis rūpinasi pagerinimu savo ekonomiško būvio ir žengia pirmyn." Vadinasi nepriklausoma Lietuva buvo idealas. Tačiau pačioj programoje pasitenkinta reikalaujant autonomijos, "Mes trokštame išgauti mūsų tautai tokią politišką tvarką, kokiai esant lietuviai patys galėtų save valdyti, nepriklausydami svetimiesiems, kultūriškai jų ūgis nebūtų trukdomas svetimųjų. Tai tegali įvykti išgavus pilną Lietuvos autonomiją etnografiškose ribose". Šis sakiny, kaip ir visa programa, apskritai, rodo partijos kūrėjų turėjus realybės nuovoką ir nesivaikius kokių iš svetur pagautų idėjų. Tuo atžvilgiu ji skiriasi nuo ankstyvesnės socialdemokratų programos, kuri tebuvo svetimų, rusų ir kitų, programinių klišių perkėlimas į Lietuvą. Pagal tas klišes socialdemokratų programoje radosi ir tariamas nepriklausomos Lietuvos reikalavimas, dėl kurio mūsų istorikai nepersenai spaudoje nesupratingai pasiginčijo. Tačiau ir varpininkų programoje prasikiša aniams laikams būdingi socialistiški motyvai. Štai, jau programos įžangoje skaitome, jog Lietuvai pakliuvus į maskolų jungą "laisvi buvo bajorai ir kunigai". Šiame kunigų ir bajorų luomo suplakime, kaip ir kitose pašalinėse užuominose, pasigirsta socialistinė gaida mūsų ankstyvuose demokratuose. Bet tai vis pašaliniai teiginiai ir jie nenusmelkia pagrindinio dalyko, kuris skyrė demokratų nuo socialistų, būtent, jų pasisakymas rūpintis visų žemesniųjų (kaip programoje sakoma, nužlugtųjų) gerove. O žemesniaisiais laikais: darbininkai, ūkininkai, smulkūs pirkiai ir amatininkai. Tuo tarpu socialistai rūpinosi vien darbininkų reikalais. Tą skirtumą pažymėjo ir P. Višinskis, kai jis į klausimą -- kuo skiriamės nuo socialdemokratų -- atsakė: "Pirmiausia tu, kad mes tuo tarpu statome pirmoje vietoje politiškuosius, tautiškuosius reikalavimus ir kovoje už juos remiamės ne darbininkais, gal dar labiau ūkininkais -- tat viešai skelbiame (P. Butėnas, P. Višinskis, Kaunas 1938, p. 172).

Trumputė apybraižėlė, tikiu, parškins, kad Demokratų partija buvo pirmoji eilė ūkininkų partija ir gal tuo itin patraukli Smetonai. Deja, neteko užtikti žinių apie jo veiklą joje pirmaisiais metais. Tačiau galima spėti jį buvus ne eiliniu nariu, jei jis išrenkamas į D. Vilniaus seimą ir į jojo prezidiumą.

(bus daugiau)

* Ši ir sekančios citatos imtos iš A. Smetonos raštų, išleisų Kaune 1930-31 m.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

VASARIO 16 ŠVENTES MINEJIMAS

Amerikos Lietuvių Tarybos Clevelando Skyrius Vasario 16 Šventės minėjimą Clevelande rengia 1964 m. vasario 16 d., sekmadienį.

Iškilmingos pamaldos Šv. Jurgio liet. parapijos bažnyčioje 10:30 val. Pamaldų metu giedos parapijos bažnytinis choras su solistais, vadov. muz. Pr. Ambrazo. Organizacijos pamaldose dalyvauja su vėliavomis.

Iškilmingas minėjimas tą pačią dieną 4 val. p.p. Šv. Jurgio parapijos salėje. Pagrindines kalbas pasakys: dr. S. Bačkis iš Washington, D.C. ir Robert Taft, jr. Taip pat pakviesti į minėjimą Ohio Valstybės gubernatoriaus ir Clevelando miesto burmistras. Meninę dalį išpildys Čiurlionio Ansamblio dirig. Alfonso Mikulskio ir Vaidilos Teatro aktoriai, vadov. P. Maželio.

Įeinant į minėjimą bus išdalinti aukoms vokeliai. Aukotojas auką įdeda į vokelį, gi ant vokelio pažymi aukotą sumą ir savo pavardę, bei adresą. Skiriamą auką galima įteikti skyriaus išdėninkui L. Leknickui, 3142 Redwood Rd., Cleveland Hts. 18, Ohio. Telef. 371-5940.

Visuomenei prašant, salėje vietos numeruotos. Pakvietimus galima įsigyti iš anksto pas skyriaus valdybos narius. Kasnorėtų rezervuoti norimą vietą, skambinti telef. 371-5940.

Minėjimas prasidės punktualiai. Lauksime atsilankant ir aukos.

ALT Clevelando skyriaus valdyba

Visais apdraudos reikalais kreipkitės į vieną iš seniausių apdraudos įstaigų Clevelande.

Mūsų "Stock Casualty Co's" duoda 15-25% nuolaidos geriams mašinų vairuotojams.

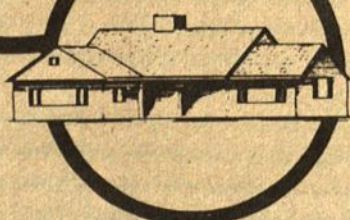
A T S T O V A S
VYT. SENKUS
WO 1-6820
M. A. SCHNEIDER CO.
2710 Lorain Ave.,
Cleveland, Ohio

Naturally SUPERIOR SAVINGS

SINCE 1909

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and
REMODELING
LOANS
....
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

Garbės teismo sprendimas "Šančių istorijoje". Šie jauni Chicagos "Antrojo kaimo" aktoriai atvyksta į Clevelandą ir vasario 1 d. 7:30 p.p. šv. Jurgio parapijos salėje duos įdomų, dar clevelandiečiams nematytą spektaklį. Rezervuokite tai dienai popietę. P. Petručio nuotrauka

PARENGIMŲ KALENDORIUS

VASARIO 1 D. Chicagos "Antrojo kaimo" pastatymas šv. Jurgio parapijos salėje. Rengia Putnamo vienuolyno senelių prieglaudai remti komitetas.

VASARIO 7 D. Korpi Giedros rengiamas blynų balius Čiurlionio Ansamblio namuose.

VASARIO 8 D. LTM Čiurlionio Ansamblio metinis koncertas - balius šv. Jurgio parapijos salėje.

VASARIO 16 D. Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjimas šv. Jurgio parapijos salėje. Rengia ALT skyrius.

VASARIO 23 D. D.L.K. Birutės Draugija ruošia pietus šv. Jurgio parapijos salėje.

KOVO 1 D. Dail. K. Žoromskio dailės kūrinių parodos atidarymas Čiurlionio ansamblio namuose.

KOVO 1 D. Kaziuko mugė šv. Jurgio parapijos salėje.

KOVO 15 D. L.T.M. Čiurlionio ansamblio metinis koncertas Cleveland Institute of Music salėje.

BALANDŽIO 4 D. Lit. Vysk. M. Valančiaus mokyklos metinis balius, šv. Jurgio parapijos salėje.

BALANDŽIO 11 D. Pilėnų skautų tunto vakaras - koncertas šv. Jurgio parapijos salėje.

BALANDŽIO 25 D. Putnamo vienuolyno senelių prieglaudai remti komiteto labdarybės vakaras. Programoj Juzė Krišto-laitytė ir vasarinių rūbų demonstravimas.

GEGUŽĖS 2 D. Pabaltiečių sportininkų vakaras Slovėnų auditorijoje.

GEGUŽĖS 9 D. Dainavos stovyklos globos komiteto parengimas šv. Jurgio parapijos salėje.

* CLEVELANDO MENO MUZIEJUJE nuo vasario 11 d. iki kovo 29 d. vyks labai įdomi Juvenal Sanso meno kūrinių paroda, kurioje numatoma išstatyti virš 100 paveikslų. Garsaus ispanų dailininko darbai remiasi įsivaizduojamais miestų vaizdais ir puošniais gėlių buketais.

* CLEVELANDO ORKESTRAS savo simfoninių koncertų programoje sausio 30 d. ir vasario 1 d. Severance Hall (abiejų koncertų pradžia 8:30 val. vak.), šalia Mozarto "Figaro vestuvių" uvertūros ir Mahlerio ekspresyvos Simfonijos Nr. 9, solistu pristato čekių kilmės pianistą Ivan Moravec, kuris patieks idilišką Bethoven'o Piano Concerto No. 4.

ISNUOMOJAMAS gražus kambarys su garažu arba vieta mašinai pastatyti. Arti susisiekimo.
Kreiptis telef. 511-7485.

Nepamiršk laiku atnaujinti DIRVOS prenumeratą.

Let us pave
the road to a
MORTGAGE LOAN
designed just for you

**ST. CLAIR
SAVINGS**
813 EAST 185TH STREET • IV 1-7800

ATSIŪSTA PAMINĖTI

MŪSŲ VYTIS -- 5 nr. Jubilėjinis 15 metų numeris, gautas šiomis dienomis, be reikalo antrąją datuoja "rugsėjo - spalio mėn.". Kada išeis, tada gerai. Toks datų atsilikimas neesminis, tik šiaip jau sudaro neskoningą vaizdą. Suprantamos akademinio jaunimo pastangos reikštis savuoju leidiniu, tik tada jau reikėtų tas pastangas suderinti su laiko ir galimybių sąlygomis. Tąja proga, sveikinant su 15 m. amžiumi Mūsų Vytį, norėtusi pasiūlyti

DIRVOS NOVELĖS KONKURSUI rankraščiams paskutinė data 1964 m. kovo 31 d.

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės rankraštis privalo būti ne trumpesnis, kaip 16 standartinių mašinraščio puslapių spaudai, praleidžiant vieną tarpą. Pageidaujama, kad novelė nebūtų ilgesnė, kaip 50 mašinraščio puslapių, tačiau toleruojamos išimtys, atsižvelgiant į novelės siužetą ir meninę vertę.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiu įteikti data: 1964 metų kovo mėnesio 31 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slapyvardžiu. Tas pats slapyvardis užrašomas ant priedamo voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus -- neatplėšti.

SĄLYGOS. Laimėjusiam autoriui 250 dolerių premija bus įteikta 1964 m. Dirvos pavasario šventėje. Konkursas skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje, atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autorius gali premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu arba jos siužetu rašyti dramą, poemą ar romaną.

NEPREMIUOTIEJI RANKRAŠČIAI grąžinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA sudaroma iš trijų asmenų. Ji visai nepriklausomai paprasta balsų dauguma sprendžia, ką premijuoti ir ką rekomenduoti spausdinti. Jos sudėtis ir vieta bus paskelbta Dirvoje vėliau.

Mecenatas -- SIMAS KAŠELIONIS

LAISVĖS KOVŲ DAINAS

išleistas Lietuvos Nepriklausomybės Fondo,
dabar galite įsigyti per Dirvą
už 5 dolerius

Likutis to leidinio, kuris iki šiol buvo įteikiamas aukojusiems LNF po 10 dol., galima įsigyti užsisakius per Dirvą ir atsiuntus 5 dolerius.

Ši išimtinė teisė įplatinti leidinio likutį įgyta Dirvos leidėjams susitarus su Lietuvos Nepriklausomybės Fondo Valdyba.

Likęs tos knygos kiekis yra nedidelis, tad paskubėkite ją įsigyti sau ar padovanoti draugams.

Užpildykite žemiau dedamą atkarpą ir, prisiuntę 5 dol., tuojau gausite

LAISVĖS KOVŲ DAINAS

Prašau išsiųsti LAISVĖS KOVŲ DAINAS:

Pavardė ir vardas

Adresas

Priedų: Čekis \$

AUKOS DIRVAI

J. Kaklauskas, Cleveland 2.00
A. Gubilas, Detroit 1.00
J. Ferencas, Germany ... 1.00
P. Lukauskas, Waukegan 4.00
A. Zenkus, Worcester ... 2.00
J. Stelmokas, Media 4.00
A. Wallis, Cleveland 1.00
Br. Burba, Detroit 2.00
K. Germanas, St. Charles 4.00
V. Stankus, Chicago 5.00
A. Januška, Dorchester 2.00
Dr. M. Vaitėnas, Cleve. 4.00
A. Zatkus, Torrance 5.00
F. Juras, Cleveland 2.00
J. Česonis, Phila. 4.00
A. Griauzdė, Boston 3.00
T. Bartkus, Sainia 5.00
J. Činkus, Chicago 4.00
V. Mažeika, Chicago 2.00
K. Cicėnas, Chicago 3.00
J. Prockys, Chicago 4.00
V.J. Petrusis, Venice ... 5.00
V. Kalytis, Great Neck ... 5.00
P. Ličkus, Chicago 1.00
J. Savrimavičius, Chicago 4.00
Ed. Vaitkus, Stratford ... 2.00
P. Bulké, Hamilton 4.00
V. Lankauskas, Chicago ... 1.00
E. Unger, Cleveland 4.00
J. Rekašius, Detroit 5.00
J. Satkus, St. Catharines. 5.00
Rev. Dr. T. Ziuraitis, O.P.
Washington 1.00
K. Daugvydas, Detroit 1.00
L. Garbauskas, Toronto 4.00
St. Malinauskas, Detroit ... 2.00
A. Sylvester, New Britain 1.00
J. Vincionas, Chicago 1.00
R. Vaišnys, New Haven 4.00

Lietuvių Bėndruomenės Colorado apylinkės valdyba, posėdžiavusi sausio 5 d., nutarė Vasario 16 minėjimą suruošti Denverio mieste puošniame Quorum restorane, pakviečiant estų, latvių ir amerikiečių atstovus. Nuotraukoje apylinkės valdyba. Sėdi iš kairės: ižd. Benedict S. Covey, sekretorė Irena Bočkienė ir Albertas Vaitaitis. Stovi: muz. Mykolas Saulius, pirmininkas Stepas Steikūnas ir Vytautas Guzulaitis.

Pats skaityk ir kitus
ragink prenumeruoti
DIRVĄ

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

* LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBES 46 metų sukakties proga vasario 15 d. Generalinis Konsulas Kanadoje J. Žmuidzinas ir ponija ruošia reziduojantiems Toronte diplomatinis korporariams ir aukštiems Kanados valdžios bei visuomenės atstovams Royal York viešbutyje priėmimą. Priėmimo laikas nuo 6-8 val. vak.

* BOLESLOVAS MASIULIS, paskutinis Nepriklausomos Lietuvos Valstybės Tarybos Pirmininkas, šiais metais švenčia savo 75-tą gimtadienį. Jis yra vienas iš nedaugelio išlikusių Lietuvos teisės žinovų.

Nežinot žilo amžiaus, tebėra aktyvus lietuvių reikaluose ir Lietuvių Enciklopedijos nuolatinis bendradarbis teisės klausimais.

Šiuo metu gyvena Beverly Shore miestelyje, Indijanoje.

* LIETUVIŲ PROFESORIŲ DRAUGIJOS narys rėmėjas Bostone dipl. inž. J. Mikalauskas ir šiemet vietoje įprastinių sveikinimų per šv. Kalėdas atsiuntė seniems profesoriams paramą šimtą dolerių.

PLDA pirmininkas širdingai dėkoja ir praneša kad minėta suma buvo sušelpas prof. inž. Viktoras Biržiška, sunkiai sergąs ligoninėje. Įteikta prof. V. Biržiškos Globos Komitetui, Ligonio padėtis rimta, net kritiška. Reikalinga daugiau paramos. Siųskite šiuo adresu: S. Dirmantas, 6616 So. Washtenaw Chicago 29, Ill.

* SOFIJOS JONYNIENĖS paruoštas vadovėlis septyntajam skyriui jau spausdinamas Vlado Vijeikio spaustuvių, Vadovėlių leidžia JAV LB Kultūros Fondas. Šio vadovėlio leidimą 900 dolerių auka parėmė Lietuvių Fondas iš 1962 metų gauto pelno.

Kasiulio paroda New Yorke

D'Alessio galerija New Yorke vėl rengia dailininko P. Kasiulio darbų (aliejaus ir pastelės) parodą, truksiančią pusaštuntos savaitės: nuo šeštadienio, sausio 25 iki trečiadienio kovo 18, imtinai. Paroda bus atdara kasdien nuo 2 iki 7 val. p.p., o penktadieniais ir šeštadieniais net iki 11 val. vakaro.

Galerija yra 8 Henderson Place (East 86 St. galas prie East End Ave., Manhattane).

* JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENES TARYBOS rinkimams praversti vietovėse, kuriose nėra suorganizuota Lietuvių Bendruomenės apylinkių, Centro Valdyba prašo vietos organizacijų ar atskirus asmenis, imtis iniciatyvos sudaryti rinkimų komisijas vietoje rinkimams praversti.

Komisijų sudarymo reikalu kreiptis į LB Centro Valdybą, adresu: Jonas Jasaitis, 7252 So. Whipple St., Chicago 29, Illinois. Rinkimai įvyks, 1964 m. gegužės mėn. 9-10 dienomis.

* LB CENTRO VALDYBA prieš du metus perėmusi Pasaulio Lietuvių Archyvo išlaikymo našta, rūpinasi nuolatinių patalpų įsigijimu archyvu. Pasaulio Lietuvių Archyve sutelkta daug vertingos medžiagos. Archyvą nuo pat įkūrimo tvarko Vincentas Liulevičius.

Praėjusiais metais prie archyvo išlaikymo prisidėjo aukomis kelios organizacijos ir pavieniai asmenys. Archyvo išlaikymui finansinė parama ir toliau reikalinga. Ją siųsti Centro Valdybos išdininko adresu: Zigmąs Dailidka, 5921 So. Fairfield Ave., Chicago 29, Illinois.

Trys jaunos philadelphietės dalinasi įspūdžiais po vaidinimo.

V. Gruzdžio nuotrauka

PHILADELPHIA

LB APYLINKĖS SUSIRINKIMAS

Vasario 2 d., 3 val. po pietų Lietuvių Banke, 202 N. Broad Street, įvyks LB Philadelphia apylinkės visuotinis metinis susirinkimas. Darbotvarkėje, tarp kitų svarbių dalykų, pranešimai apie veiklą ir naujos valdybos bei revizijos komisijos rinkimai. Lietuviškos veiklos sėkmei būtina, kad visuomenė šiame susirinkime gausiai dalyvautų.

VASARIO 16 D. MINĖJIMAS

Šiais metais Vasario 16 dieną Philadelphiaje minėsime dviem dalimis:

Vasario 15 d., 7 val. vakaro, "Four Chefs" salėje, Frankford Ave. ir Levick St., šiaurės Philadelphiaje, įvyks banketas, kuriame žodį tars JAV kongreso atstovas William A. Barrett ir Philadelphia miesto bei Pennsylvania gubernatoriaus

atstovai. Bilietas į banketą vienam asmeniui 8 dol. Po banketo, ten pat, 9 val. bus šokiai, grojant geram orkestrui. Moksleiviams ir studentams bilietai (tik į šokius) po 2 dol.

Vasario 16 d., 3 val. po pietų, Lietuvių Muzikalinėje Salėje (Lithuanian Music Hall) 2715 E. Allegheny Ave. bus iškilmingas minėjimas, kuriame pagrindinę kalbą pasakys svečias iš Chicago ALT pirmininkas Leonardas Šimutis, o meninę dalį išpildys Leono Kaulinio diriguojamas Lietuvių Tautinio Ansamblio choras ir Irenos Bendžiūtės vadovaujama tautinių šokių grupė. Į šį minėjimą įėjimas nemokamas. Lietuviškoji visuomenė kviečiama šiose dviejose minėjimo dalyse gausiai dalyvauti.

Bilietus banketui galima iš anksto užsisakyti pas:

Zigmą Jankauską, Liberty Federal Sav. & Loan Ass-n, 202 N. Broad St., Philadelphia, tel: 215 LO 7-1480; L. Jurskį, 451 Arch St., Cambridge-Riverside, New Jersey, tel: 1-609-461-6423; A. Jonį, 213 Fairview St., Riverside, New Jersey, tel: 1-609-461-2013; J. Stelmoką, 339 Summit Road, Media, Pa., tel: 215-LO 6-7310; J. Stikliorį, 6240 Washington Ave., Philadelphia, Pa., 19143, tel: 215 SH 8-2496.

HAMILTON

MIRĖ LIETUVĖ

Sausio mėn. 15 d. po sunkios ligos mirė mūsų kolonijos gyventoją a.a. Marija Petrušaitienė.

Velionė gimė 1898 m. Daugėlaičių km. Vilkaviškio apskr. tačiau didesnę savo gyvenimo dalį praleido Kybartuose, kur suvyru buvo krautuvės savininkai.

Pasitraukus iš Lietuvos į tremtį praleido Vokietijoje Schwaebisch Gmunde stovykloje, iš kur emigravo į Kanadą -- Hamiltoną. Nulūdime paliko vyrą, sūnų Apolinarą, dukras Mariją Andriušienę ir Renatą Žilionienę (visi Chicagoje), dukrą Eleną Pažerienę (Los Angeles) sūnų Vytautą (Toronto) ir Egidijų Hamiltoną. Mūsų užuojauta giminėms.

KAUKIŲ BALIUS

Šeštadieninės mokyklos tėvų komitetas ruošia didelį kaukių balių vasario mėn. 1 d. Hillcrest restorano patalpose. Visi maloniai kviečiami.

ATŽALYNAS SCENOJE

Dramos mėgėjų teatras Au-kuras vasario mėn. pabaigoje stato K. Binkio Atžalyną. Tai bus vienintelė prosvaitė tamsojoje Hamiltono padangėje, nes beveik nuo pereinamųjų spalio mėn. jokio koncerto ar rimtesnio kultūrinio renginio Hamiltonas nėra matęs. Osavo metu jis buvo laikomas pavyzdžiausia Kanados kolonija! Keičiasi laikai...

Chicago Lithuvių Operos choras, diriguojamas Alfonso Gečo, atliko dainų ir operų ištraukų meninę programą savo tradicinio baltaus metu Keymens klube sausio 18 d. vakarą Chicagoje. Baliaje dalyvavo 540 asmenų. Tikima, kad opera po šio pavykusio baltaus subalansuos susidariusias išlaidas iš praeito sezono, bet vėl teks pradėti iš naujo telkti finansus Puccini "Toscos" pastatymui Studebaker teatre balandžio 19, 25 ir 26 dienomis.

Menininkų stalo operos baliuje Chicagoje sausio 18 d. Iš kairės matyti sol. J. Vaznelis, N. Vaznelienė, sol. A. Sprindys, E. Baranauskienė, sol. S. Baranauskas, baletininkė I. Eidrigevičiūtė - Sprindienė, sol. D. Stankaitytė ir maestro A. Kučiūnas.

V. Juknevičiaus nuotrauka

CHICAGO

* L.S.T. Korp! Neo-Lithuania ir Tautinis Akademinis Sambūris Chicagoje š. m. vasario 8 d. ruošia tradicinį Užgavėnių blynų balių B. Pakšto svetainėje, 2801 W. 38th St.

Svečiai bus vaišinami šaltais užkandžiais ir užgavėnių blynais. Šokiams gros B. Pakšto orkestras. Pradžia 8 val. vakare.

Vietas prašome iš anksto rezervuoti pas Aleksą Silioną — 6839 S. Rockwell Ave., tel. PR 8-0149 nuo 6 iki 8 val. vakarais.

Įėjimas su vakariene \$4, studentams — \$3.

L.S.T. Korp! Neo Lithuania ir L.T.Akad. Sambūrio valdybos kviečia visus savo narius su jų draugais ir bičiuliais atsilankyti į šį Užgavėnių blynų balių.

* LB KULTŪROS FONDUI ŠVIETIMO TARYBA perdavė išleisti peržiūrėtus ir mokyklinio amžiaus jaunimui tinkamus pripažintus leidinius: V. Frankie-nės scenos vaizdėlių rinkinį, R. Sūdargienės įscenizuotą pasaką "Sigitė", J. Mineigos eilėraščius "Labas Rytas Voverė" ir A. Giedraičio pasakų rinkinius.

Kultūros Fondui aukos siunčiamos išdininko adresu: Jonas Bertušius, 2642 West 15th St., Chicago 8, Illinois.

NEW YORK

* LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBES FONDUI atsiųsta: per dr. P. Pamataitį, Los Angeles LNF pirm. 216 dol. Per inž. A. Vagelį, LNF atstovą Worcester, Mass. 135 dol. Per A. Kaulėną iš Chicago 20 dol. Viso 371 dol.

* ALTS-GOS RICHMOND HILL SKYRIAUS narės buvo susirinkusios pirmininko J. Siruso bute aptarti tradicinio užgavėnių pobūvio rengimo reikalų. Pobūvis įvyks š. m. vasario 1 dieną, Boat Show salėje, Woodhavene.

Kas tik turi gerą skonį
Viską perka pas Lieponį!

Lietuvių Prekybos Namai

FURNITURE CENTER, INC.

Vienintelė lietuvių prekybos įmonė Amerikoje, pardudanti importuotus ir vietos fabriko baldus, kilimus, namų įrengimus; televizijos ir Hi-Fidelity bei Stereo aparatus. Be to, pardavinėja baldus biznio įstaigoms, vasarvietėms, motelams ir viešbučiams. Dovanai sudaromi specialistų dekoratorių planai.

FURNITURE CENTER, INC., ČIKAGOJE

6211 So. Western Ave., Marquette Parke
Tel. PROspect 8 - 5875
3207 So. Halsted St., Bridgeporte
Tel. VICTory 2-4226

Abi krautuvės atidarytos pirmą, ir ketvirtą, nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro, kitomis dienomis nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 12 val. iki 5 val. atidaryta tik Marquette Parko krautuvė.

DIVIDENDUS MOKAME KAS 90 DIENŲ!

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

PINIGAI PADĖTI IKI KIEKVIENO MĖNESIO 15-TOS DIENOS, NES DIVIDENDŲ NUO PIRMOS MĖNESIO DIENOS.

4 1/2% PRISIŪSIME DIVIDENDUS KAS 90 DIENŲ ANT INVESTAVIMŲ.

ŠIAS SĄSKAITAS YPATINGAI REKOMENDUOJAME PENSIONIERAMS, KURIEM PROCENTAI YRA SVARBU GAUTI DAŽNIAU, NES IS TO PRAGYVENA.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS,
sekretorius

Chicago Phone: 212-1395; Suburban Phone: 656-6330